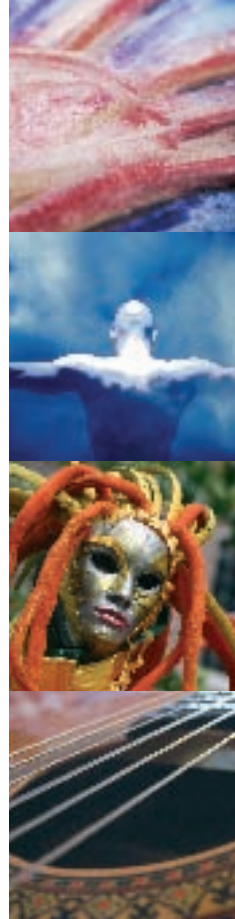

Sint Jozef Podium

STERK

Stichting
Erfgoed
Kaatsheuvel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Inleiding	4
De doelstelling	5
Functies van het podium	6
Overige functies	7
Nadere uitwerking	8
Slot	9

Voorwoord

De directe aanleiding voor de oprichting van de Stichting Erfgoed Kaatsheuvel (STERK) is de voorgenomen sloop van de Sint Jozefkerk aan het Wilhelminaplein in Kaatsheuvel.

Een groep van geïnteresseerden, belanghebbenden en betrokkenen heeft het initiatief genomen om te onderzoeken of het kerkgebouw behouden zou kunnen worden, helaas niet meer voor de uitoefening van kerkelijke diensten, maar voor vormen van gemeenschapsactiviteiten die passen in het verlengde van de oorspronkelijke religieuze bestemming. Het onderzoek van STERK levert een positief resultaat op. De neerslag hiervan is opgenomen in voorliggend document dat wij U met genoegen ter bestudering aanbieden.

Het Bestuur van STERK

Inleiding

De Sint Jozefkerk, die gebouwd is in 1936, is in 2005 aan de eredienst onttrokken. Het kerkbestuur heeft de grond met opstallen verkocht aan een firma die het gebouw wil slopen en in plaats daarvan appartementen wil bouwen. Aangezien het gebouw tot dusverre geen status heeft als rijks- of als gemeentelijk monument, heeft de gemeente Loon op Zand al een vergunning verleend om de kerk te slopen.

Nadien is STERK ontstaan. Vanuit deze Stichting is richting kerkbestuur, bisdom en gemeente gepoogd om een pas op de plaats te maken met de voorgenomen plannen tot sloop en herbouw teneinde ruimte te bieden om gezamenlijk een alternatieve bestemming voor het gebouw te ontwikkelen. De geschiedenis laat immers zien dat herbestemming van kerken een goede optie kan zijn, mits met alle belangen rekening wordt gehouden en met de wetenschap dat zich in en rond kerken altijd sociale en profane functies hebben gemanifesteerd. De inspanningen die STERK zich vanaf begin 2006 tot nu toe heeft getroost lijken succesvol. Bij de gemeente bestaat begrip voor de ontstane situatie, mede gevoed door de vele positieve reacties en adhesiebetuigingen uit allerlei geledingen van de plaatselijke gemeenschap en zelfs van daarbuiten.

Meer dan 3000 handtekeningen, maar eigenlijk meer nog de gevoelens die mensen uiten, zijn het bewijs van een emotionele band tussen de St. Jozefkerk en de bevolking van Kaatsheuvel en omgeving. Want ook al heeft de St. Jozefkerk geen officiële status als monument, de symbolische en sociale waarde van dit gebouw als ankerpunt binnen de Kaatsheuvelse gemeenschap maken het tot een in onze ogen monumentaal gebouw waarvan Kaatsheuvel er maar weinig heeft.

In dit document “Sint Jozef Podium” zetten we uiteen wat STERK wil.

De doelstelling

Sint Jozef is niet alleen de patroon van echtparen, kinderen, christelijke gezinnen en arbeiders, maar ook de patroon tegen woningnood. En hoewel woningnood van een andere orde is dan de behoefte aan ruimte voor nevenactiviteiten is er een bepaalde ruimtebehoefte waarin het kerkgebouw uitstekend zou kunnen voorzien.

Ons inhoudelijk uitgangspunt is tweërlei. In de eerste plaats behoort de kerk een bestemming te krijgen die respect toont voor de vroegere functie van het gebouw. Sterker nog: er dienen behoorlijke waarborgen te zijn dat een nieuwe bestemming duurzaam is en een zekere continuïteit in zich draagt, zodat niet na verloop van tijd alsnog ongewenste activiteiten in de kerk kunnen gaan plaatsvinden. STERK is zich er terdege van bewust dat het nieuwe gebruik niet in tegenspraak mag zijn met de oorspronkelijke betekenis van het gebouw. De nieuwe bestemming mag geen ergernis oproepen bij de gelovigen. In de tweede plaats geldt dat wat er in de kerk plaatsvindt geen doublure of concurrentie mag vormen van al bestaande plaatselijke instellingen. Wat er in de kerk gaat gebeuren behoort iets nieuws te zijn wat in Kaatsheuvel nog niet voorhanden is. Het motief van beide uitgangspunten is dat een nieuwe bestemming noch voor het bisdom noch voor anderen de dreiging mag bevatten van iets wat ongewenst is. Anders gezegd: iedereen moet er op vooruit gaan.

Met inachtneming van deze uitgangspunten, en met kennis van locale omstandigheden, komt STERK tot de conclusie dat het gebouw op een goede manier in zijn waarde en waardigheid behouden zou kunnen blijven wanneer het beschikbaar wordt gesteld voor activiteiten en evenementen die thans bij gebrek aan een passende accommodatie niet of niet optimaal van de grond komen. Dit kunnen activiteiten zijn van organisaties en personen afkomstig uit Kaatsheuvel en omgeving welke zich afspelen op locale danwel regionale schaal. Het kunnen ook activiteiten zijn die zich nog bevinden in een statu nascendi: het grijze gebied tussen aardig idee en realisering daarvan. Wij hebben de overtuiging dat openstelling van de kerk voor de doelgroep die wij voor ogen hebben zal aantonen welke leemte in het aanbod van accommodatie hiermee opgevuld kan worden. Bovendien zal de beschikbaarheid van een interessante, karakteristieke ruimte met een verleden aantrekkingskracht uitoefenen op nieuwe initiatieven en mensen aanzetten tot het inslaan van nieuwe wegen.

Op basis van deze filosofie wordt de kerk een ontmoetingsruimte voor mensen uit Kaatsheuvel. Men kan elkaar hier treffen in een andere inspirerende omgeving en daarmee is deze nieuwe bestemming een logische voortzetting van de vroegere functie als kerkgebouw. Wat past er beter op deze plek dan het bieden van gelegenheid tot het ontwikkelen van gemeenschapszin?

Funcities van het podium

Funcities en activiteiten waaraan wij een podium willen bieden zijn o.a.:

Museale activiteiten en tijdelijke exposities

- De collectie schilderijen van Gerard de Nijs (promoten van de internationaal erkende kunstenaar Gerard de Nijs)
- Podium bieden aan kunstenaars, in het bijzonder Midden-Brabantse kunstenaars
- De heemkundekring

Atelierruimte voor kunstenaars

- Galerieruimte
- Kunstkamer waar kunstenaars en kunstminnend publiek elkaar kunnen ontmoeten.
- Kantoorruimte voor het organiseren van activiteiten.

Educatieve projecten in samenwerking met opleidingsinstellingen

- Orkesten in oprichting
- Beginnende dans- en theatergezelschappen

Overige evenementen

- Concerten en muziekvoorstellingen die vragen om een podium
- Lezingen en andere voordrachten
- Het verzorgen van masterclasses door gerenommeerde kunstenaars

Ontmoetingsruimte voor 55+ en andere leeftijden om midden in de maatschappij te blijven staan.

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Wijksteunpunt
- Aanvullende functie van kerk en bijgebouw op wonen/zorgen in de omgeving

Museumcafé

Overige functies

Niet alles zal tegelijkertijd gerealiseerd kunnen worden. Bovendien zullen huurders van (een deel van) het gebouw rekening moeten houden met wisselingen in programmering en bezetting. Er lijken evenwel zonder meer genoeg opties aanwezig om een nuttige en gepaste invulling aan het gebouw te geven. In het bijzonder moet gedacht worden aan starters en senioren in de sociaal-culturele sfeer.

De ruimte in het gebouw leent zich goed voor activiteiten waarvoor een flinke oppervlakte ter beschikking moet staan. Op dit moment opereren die soms in ruimtes die eigenlijk ongeschikt zijn. Uiteraard zal een nadere ruimtelijke indeling dienen te worden gemaakt, waarbij ook rekening wordt gehouden met bijkomende voorzieningen zoals garderobe, natte groepen, kleedruimte enz, een en ander in overeenstemming met de regelgeving voor het openbaar gebruik van gebouwen.

Het creëren van een accommodatie als podium voor diverse plaatselijke en regionale activiteiten is de kern van ons voorstel. Enkele delen van het complex vragen afzonderlijke aandacht. In de eerste plaats verdient de aanwezigheid van de begraafplaats aandacht. Het kerkhof is een blijvend gegeven, en illustreert heel fysiek de band van de gebruikers van het kerkgebouw met het verleden. Vanwege het wegvallen van de kerkfunctie is het bieden van een onderkomen aan een begrafenisonderneming ter plaatse zeer wel denkbaar. Hiertoe zou een gedeelte van de huidige kerk, namelijk het noorder-transept, grenzend aan het kerkhof, afgescheiden en ingericht kunnen worden.

Een ander deel van het complex dat speciale aandacht verdient is de kapel aan de noordwest-hoek. STERK wil zich ervoor inzetten om hier een dagelijks toegankelijk, intiem kapelletje te realiseren. Het zou een verrijking van Kaatsheuvel zijn wanneer het wegvallen van de St. Jozefkerk enigszins gecompenseerd kan worden door het realiseren van een kapelletje. STERK is voornemens hiervoor verder initiatief te ontplooiën.

De geplande functies zullen worden ondersteund door een uitgiftepunt voor de verstrekking van koffie, thee, een drankje en een broodje. De catering zal een zeer beperkte omvang hebben. Het is echter gewenst dat bezoekers iets kunnen nuttigen. Voorzover er sprake is van een horecagelegenheid wordt die ondergebracht in een deel van de voormalige pastorie, en niet in de kerk.

Tot de bezoekers kunnen naast inwonenden van Kaatsheuvel en omgeving ook passanten worden gerekend, waarbij o.a. gedacht kan worden aan wandelaars en fietsers die op hun route via de Loonse en Drunense duinen Kaatsheuvel aandoen.

Nadere uitwerking

De uitwerking van deze doelstelling – behoud van het kerkgebouw met een sociaal-culturele invulling - wil STERK graag ter hand nemen in overleg met alle betrokkenen. In dit proces zijn er drie cruciale factoren, namelijk:

- a. een zinvolle en haalbare herbestemming met sociaal-culturele functies;**
- b. een al of niet erkenning van het complex als monument;**
- c. het bouwen van woningen op het terrein van, maar naast de kerk, om zodoende het behoud van dit gebouw financieel mogelijk te maken.**

Ad a. Het verheugt ons dat de gemeente heeft toegezegd onze visie c.q. de door ons voorziene ruimte-behoefte mee te nemen in een accommodatie-onderzoek dat zich uitstrekt over alle activiteiten in de gemeente. Tevens heeft de Stichting Multiculturele Centra (SMC), exploitant van de accommodaties De Werft in Kaatsheuvel en De Wetering in Loon op Zand, haar medewerking toegezegd in het gezamenlijk benaderen van de accommodatiebehoefte in onze gemeente. De afstemming van denkbeelden en acties tussen gemeente, SMC en STERK is een gezonde en noodzakelijke basis voor verdere samenwerking.

Ad b. Indien de aanvraag tot erkenning van het gebouw als monument wordt ingewilligd, ontstaat voor kerkbestuur en projectontwikkelaar een nieuwe situatie, omdat de beoogde sloop van de kerk dan niet mag plaatsvinden. Aangenomen mag worden dat dit invloed zal hebben op de bereidheid c.q. verplichting van de projectontwikkelaar om het complex tegen de afgesproken prijs af te nemen.

Ad c. De eerste optie van STERK is behoud van het gehele complex met omgeving, waarbij alleen aan de functie van de kerk een andere invulling wordt gegeven. Indien het echter nodig blijkt het contract dat de projectontwikkelaar met het kerkbestuur heeft af te kopen, stelt STERK voor op het naastgelegen terrein een aantal woningen te bouwen. Een gedeelte van de opbrengst die hierdoor wordt verkregen kan worden aangewend om het kerkbestuur te compenseren. Teneinde na te gaan of dit een haalbare constructie is hebben wij een nauwkeurige doorrekening gemaakt van het financiële resultaat van de bouw van enkele tientallen appartementwoningen ter plaatse. Deze berekening, die is opgesteld en gecontroleerd door terzake kundigen, laat zien dat de kerk, zelfs wanneer ze niet als monument wordt erkend, behouden kan blijven, mits er een zeker aantal woningen wordt gerealiseerd.

Slot

Het doel van STERK is het behoud van de kerk. Daarop zijn alle inspanningen gericht. Wij realiseren ons dat er meerdere, verschillende manieren zijn om dit doel te verwezenlijken. De weg die wij hebben gekozen is niet de enige. In de verdere planontwikkeling kan het nodig blijken de aanvankelijke gedachten bij te stellen. Dat zien wij dan, als daarmee het doel gediend is, niet als een onoverkomelijkheid, maar als een nuttige stap.

STERK is zeker niet van plan te gaan optreden als een soort projectontwikkelaar. Het concreet verder ontwikkelen van een bouwplan laten wij graag over aan specialisten.

STERK is evenmin de aangewezen instantie om tot in lengte van jaren de exploitatie en het runnen van de kerkaccommodatie voor haar verantwoording te nemen. Ook daarvoor zijn andere partijen meer geëigend en kan STERK hoogstens een rol spelen in de aanloopfase.

De wijze waarop STERK, mocht ons doel worden bereikt, nog zal participeren in het vervolg van de realisering van een en ander in de toekomst is een zaak van nader overleg met die andere partijen. Dit zou bijvoorbeeld een apart daartoe op te richten stichting kunnen zijn die zich uitsluitend bezig houdt met de exploitatie en het beheer van het nieuwe podium, een podium-stichting.

STERK

Stichting
Erfgoed
Kaatsheuvel

Correspondentieadres
Dr. Ariënsplein 2
5171 KA Kaatsheuvel

T 0416 27 89 71
info@sterkkaatsheuvel.nl
www.sterkkaatsheuvel.nl